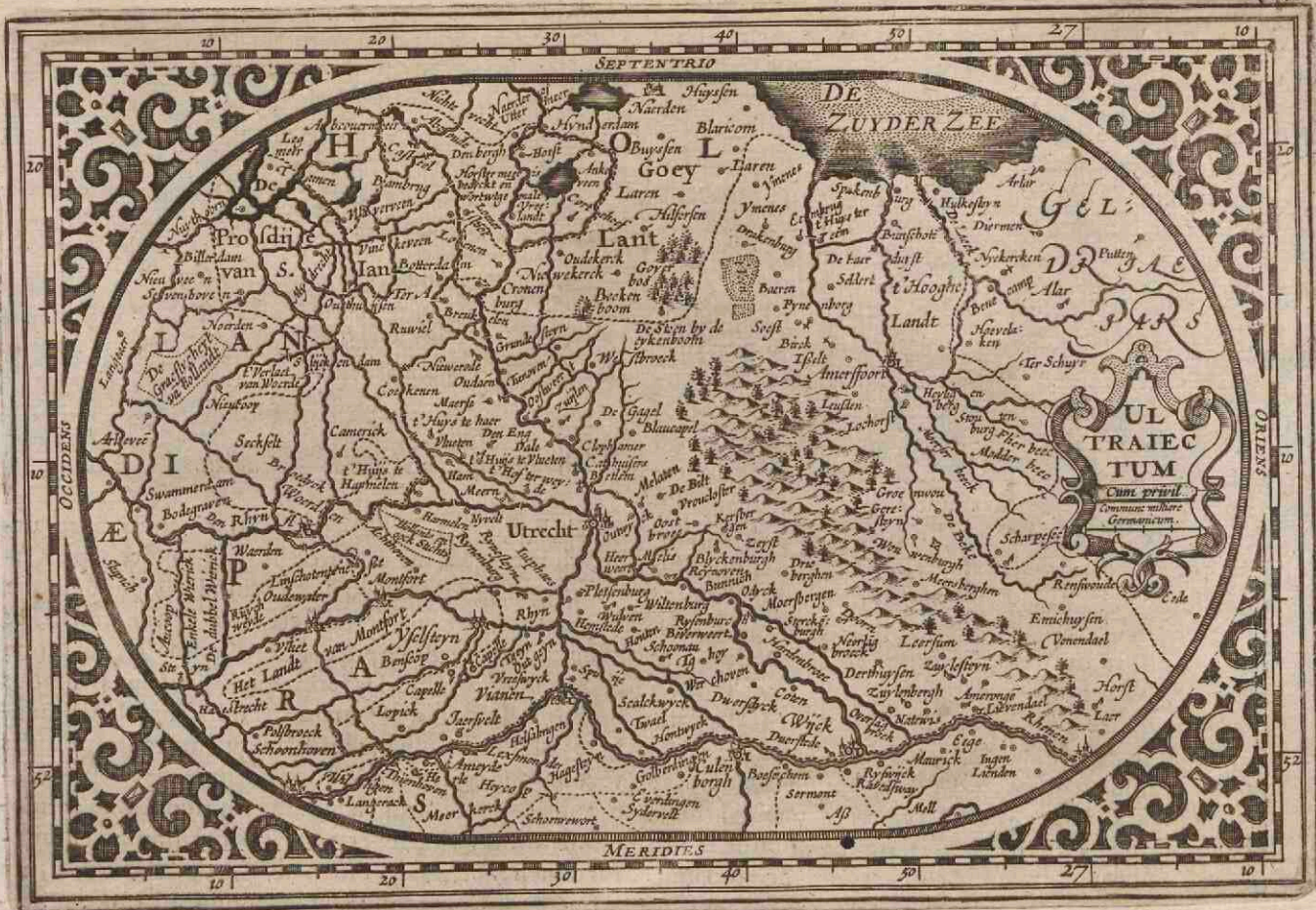

Ultraiectum

Kaart van de provincie Utrecht, Abraham Goos, 1616 (1628)

<https://hdl.handle.net/1874/20545>

LTR-1

Sicut.

Fertili-
tas.

explicatis ad ipsam urbem accedamus. Cingitur hæc ditio à Septemtrione, occasu & meridie pæne omni ex parte Hollandiæ Comitatus finibus: ab ortu terminatur Ducatu Gelriæ. Solum ejus bonum est & fertile, quod ut editum magis & siccum est, ita etiam multo quam Hollandicum excultius, & ad segetem opportunius. Numerâtur hic quinque urbes muris cinctæ, videlicet, Ultrajectû, Batavodurum, Rhena, Amersfordia & Montfortium. Ultrajectum Metropolis Provinciæ nomen sortitur, teste Hadriano Junio, à designatione quadam qua utebantur Romani in exercitiis Rheno adjacentibus. Eo enim loco quo hodie urbs sita, erat Legio trigesima quinta, quod verbis hisce abbreviatis significabatur. V. TRIG. LEG. STAT. id est Quintæ tricesimæ legionis Statio: at imperiti linguæ Latinæ, conjunctim disjunctim legentes pronuntiabant *Vtristat*, mediæ enim literæ LEG. exesæ erant & negligebantur. Hoc vocabulum *Vtristat* postea deflexum est in *Vtrecht*. Ne hoc mirum videatur, cum & urbs *Cantstat* in Suevia, ducatur à notatione hæc veteri, LEG. ANT. STAT. id est, *Legionis Antonianæ Statio*. Iudicatur & Antoninæ vocabulo alias eam claruisse, ab Antonino Senatore Romano qui relicta, ob Neronis tyrannidem, Roma, & in oras istas delatus, urbem inibi hanc condiderit. Hinc *Wiltios* vastasse excitata ibi amplissima quadam arce, quam de suo nomine *Wiltenburgum* dixerunt, eam arcem vi & manû armata expugnavit *Clotarü* filius *Dagobertus*, & validius multo quam antea communitam *Trajectum* vocavit, quod multisibi commeantium transitus, & portoriis dependendis telonium. Quod hisce versiculis in Templo Divi Martini extantibus docetur:

Circumquaque fluens Hollandia gurgite Rheni

Cingitur, Oceani fluminibusque maris.

*In qua cum muris urbs Antonina novellis
Tempore Neronis adificata fuit.*

*Hanc devastavit fera flamma gens, & ibidem
Castrum Wiltorum conditur inde novum.*

*Turribus excelsis quod adhuc plebs Abroditorum,
Funditus evertens diruit usque solum.*

*Hinc Trajectense castrum cum mœnibus altis
Conditur à Francis Christicolis: sed idem*

*Vulgus Danorum confregit humo tenus, omnes
Cum Clero cives insimul ense necans.*

*Denique Baldricus Præsul nova mœnia struxit,
Quæ modo subsistunt auxiliante Deo.*

*Sic Hollandensi terræ veraciter omni
Trajectum constat urbs capitalis adhuc.*

Hic Episcopus Baldericus à quo cinctam muro urbem hoc carmen memorat, cognomento dicebatur *Cli-venfis*, qui à Carolo Calvo Francorum Rege eodemque Imperatore, ob reparatam Ecclesiam Cathedralē, & bene administratum Episcopatum, summa jurisdictione & dominio in urbes Daventriam & Tielam adjunctis omnibus ditionibus & territoriis donatus est. Antonianam olim dictam hanc urbē liquet non tantum ex istis versibus supra relatis, Sed & variorum scriptorum testimoniis, & nummorum lapidumq; antiquorum, ac monumentorum olim repertorum inscriptionibus. Dubitatur tamen num istud nomen ab Antonio illo Senatore Romano sit derivatum: Quidam enim asserunt ita fuisse appellatam à Marco Antonio Cæsaris tum in Gallia Legato, qui postea cum Octaviano Augusto & Marco Lepido regimen totius Reipublicæ Romanæ sibi adscivit: alii